

Hallituksen esitys eduskunnalle ammattipätevyyden tunnustamista koskevan direktiivin täytäntöönpanon täydentämistä koskevaksi lainsäädännöksi sekä laiksi ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi ammattipätevyyden tunnustamisesta annettua lakia ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia komission käynnistämän virallisen rikkomusmenettelyn johdosta. Komission antaman perustellun lausunnon perustella ammattipätevyyden tunnustamisesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset ammatillisesta harjoittelusta ja tunnustamisen vaikutuksista. Terveystieteiden alan ammattihenkilöistä annettua lakia ehdotetaan puolestaan selvennettäväksi erikoislääkäreiden, erikoishammaslääkäreiden ja erikoissairaanhoitajien tunnustamismenettelyn osalta.

Ammattipätevyyden tunnustamisesta annettuun lakiin ehdotetaan lisäksi muutamia teknisiä muutoksia. Samassa yhteydessä ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain rinnastamissäännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan niin pian kuin mahdollista ja viimeistään 1.7.2020.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	4
3 Nykytila ja sen arviointi.....	5
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
5 Lausuntopalaute.....	7
6 Säännöskohtaiset perustelut.....	7
6.1 Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta	7
6.2 Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä.....	9
6.3 Laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta.....	9
7 Lakia alemman asteinen sääntely	11
8 Voimaantulo	11
9 Suhde perustuslakiin ja säätämjärjestys	11
LAKIEHDOTUKSET	13
1. Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain muuttamisesta.....	13
2. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta	15
3. Laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain muuttamisesta	16
LIITE	18
RINNAKKAISTEKSTIT	18
1. Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain muuttamisesta.....	18
2. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta	21
3. Laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain muuttamisesta	22

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2005/36/EY, jäljempänä *ammattipätevyysdirektiivi*, vahvistetaan säännöt, joiden mukaisesti tiettyä ammattia sääntelevän jäsenvaltion on tunnustettava ammattipätevyys, joka on hankittu yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa ja joka antaa kyseisen pätevyyden haltijalle oikeuden harjoittaa siellä samaa ammattia. Suomessa on tällä hetkellä noin 140 ammattipätevyysdirektiivin mukaista säänneltyä ammattia, joihin liittyvästä ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaa 16 toimivaltaista viranomaista.

Ammattipätevyysdirektiiviä on muutettu ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin 2005/36/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 (IMI-asetus) muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2013/55/EU, jäljempänä *muutosdirektiivi*, joka jäsenvaltioiden on tullut panna täytäntöön viimeistään 18.1.2016. Suomessa tämä direktiivimuutos on saatettu täytäntöön säätämällä laki ammattipätevyyden tunnustamisesta (1384/2015) ja valtioneuvoston asetus ammattipätevyyden tunnustamisesta (1459/2015), laki eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta (1499/2015), laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta (1659/2015) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta (56/2015). Lisäksi Ahvenanmaalla on säädetty Ahvenanmaan maakuntalaki ammattipätevyyden tunnustamisesta (landskapslag om erkännande av yrkeskvalifikationen 2011:120).

1.2 Valmistelu

Komission rikkomusmenettely

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 258 artiklan mukaan komissio antaa jäsenvaltiolle perustellun lausunnon, jos se katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille perussopimusten mukaan kuuluvan velvollisuuden. Ennen perustellun lausunnon antamista komissio varaa kyseiselle jäsenvaltiolle tilaisuuden esittää huomautuksensa asiassa. Jos jäsenvaltio ei noudata lausuntoa komission asettamassa määräajassa, komissio voi saattaa asian Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Komissio on antanut 25.1.2019 virallisen huomautuksen, jossa on tarkasteltu Suomen lainsäädännön vastaavuutta ammattipätevyysdirektiivin säännösten kanssa. Loppupäätelmään komissio katsoo, että Suomi on jättänyt täyttämättä ammattipätevyysdirektiivin 4 artiklan 2 kohdan, 10 artiklan, 14 artiklan 4–6 kohdan, 21 artiklan 1 ja 6 kohdan, 38 artiklan 3 kohdan, 39 artiklan, 50 artiklan 2 ja 3 kohdan sekä 55 a artiklan 2 kohdan mukaiset velvollisuutensa.

Suomen hallitus on 22.3.2019 komission viralliseen huomautukseen antamassaan vastauksessa esittänyt kantanaan, että ammattipätevyysdirektiivin täytäntöönpano on tehty asianmukaisesti ja että komission virallinen huomautus on näin ollen aiheeton. Komissio on kuitenkin antanut 28.11.2019 perustellun lausunnon, jossa katsotaan, ettei Suomi edelleenkään täytä ammattipätevyysdirektiivistä johtuvia velvollisuuksiaan. Perustellussa lausunnossa keskitytään vain osaan

virallisessa huomautuksessa esitettyihin puutteisiin eli 4 artiklan 2 kohdan, 10 artiklan f alakohdan ja 55 a artiklan täytäntöönpanoon. Suomen hallitus on 28.1.2020 antanut vastauksen komission perustellun lausunnon johdosta.

Hallituksen esityksen valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja Opetushallituksen yhteistyönä.

Esitysluonnoksesta on saatu lausunnot seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Opetushallitus, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry ja Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry sekä Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto.

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

EU:n yksi keskeisistä tavoitteista on henkilöiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta rajoittavien esteiden poistaminen jäsenvaltioiden väliltä. Jäsenvaltioiden kansalaisten osalta kyse on erityisesti oikeudesta harjoittaa ammattia itsenäisenä ammatinharjoittajana tai palkattuna työntekijänä muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa he ovat hankkineet ammattipätevyytensä. Tähän liittyen EU:n toiminnasta tehty sopimus mm. mahdollistaa direktiivit tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta.

Ammattipätevyysdirektiivissä vahvistetaan säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion on tunnustettava unionin kansalaisen toisessa jäsenvaltiossa hankkima koulutus tai ammattipätevyys, kun jäsenvaltiossa edellytetään säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi määrättyä ammattipätevyyttä. Säännellyllä ammatilla tarkoitetaan tehtävää, jonka aloittamisen tai harjoittamisen edellytyksenä on, että henkilö täyttää tietyt lainsäädännön mukaiset ammattipätevyyttä koskevat vaatimukset. Tunnustaminen antaa unionin kansalaiselle oikeuden harjoittaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa samaa ammattia, johon hänellä on pätevyys kotijäsenvaltiossaan.

Ammattipätevyysdirektiiviin sisältyy kolme eri tunnustamisjärjestelmää: ammattikokemuksen tunnustamiseen perustuva järjestelmä, jäljempänä *ammattikokemuksjärjestelmä*, koulutuksen vähimmäisvaatimusten yhdenmukaistamiseen perustuva tunnustamisjärjestelmä, jäljempänä *automaattinen tunnustamisjärjestelmä* sekä *yleinen tunnustamisjärjestelmä*, jota sovelletaan aina silloin, kun kaksi muuta tunnustamisjärjestelmää eivät tule sovellettaviksi.

Komission perusteltu lausunto liittyy pääosin muutospäätöksiin 2013/55/EU kansalliseen täytäntöönpanoon. Kyseisen direktiivin tavoitteena on vastata erityisesti korkean ammattitaidon työpaikkojen kysynnän lisääntymisen haasteisiin. Ammattipätevyysdirektiivin muuttamista koskevalla ehdotuksella on pyritty saamaan aikaan sujuvasti toimiva järjestelmä ammattipätevyyden tunnustamiseksi, jotta tiettyyn ammattiin pätevoityneet kansalaiset voivat Euroopassa muuttaa toiseen maahan töihin.

Ammattipätevyysdirektiivin 4 artiklassa säädetään tunnustamisen vaikutuksista. Mainitun artiklan 1 kohta sisältyy voimassa olevan lain 13 §:ää koskeviin perusteluteksteihin. Direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaan ammatti, jota hakija haluaa harjoittaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa, on sama kuin se ammatti, johon kyseisellä henkilöllä on pätevyys kotijäsenvaltiossaan, jos

ammatin käsittämät toiminnan lajit ovat vastaavanlaiset. Viimeksi mainittu säännös on sisällytynyt sellaisenaan jo alkuperäiseen direktiiviin 2005/36/EY.

Direktiivin 10 artiklan f alakohdan mukaan yleistä tunnustamisjärjestelmää sovelletaan kaikkiin niihin ammatteihin, jotka eivät kuulu direktiivin III osaston II ja III luvun eli automaattisen tunnustamisjärjestelmän tai ammattikokemusjärjestelmän soveltamisalan piiriin, sekä seuraavissa tapauksissa, joissa hakija ei jostain erityisestä ja poikkeuksellisesta syystä täytä mainituissa luvuissa säädettyjä edellytyksiä: ”f) erikoissairaanhoidajat, joilla ei ole yleissairaanhoidosta vastaavan hoitajan koulutusta, jos muuttaja hakee tunnustamista toisessa jäsenvaltiossa, jossa asiaan kuuluvia ammattitoimintoja harjoittavat yleissairaanhoidosta vastaavat sairaanhoitajat, erikoissairaanhoidajat, joilla ei ole yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan koulutusta, tai erikoissairaanhoidajat, joilla on muodollista erityispätevyyttä osoittava asiakirja, joka edellyttää osallistumista liitteessä V olevassa 5.2.2 kohdassa tarkoitettuun nimikkeeseen johtavaan koulutukseen.”

Direktiivin 55 a artiklassa säädetään ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta. Jos säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiselle kotijäsenvaltiossa on edellytyksenä ammatillisen harjoittelun suorittaminen, kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on säännellyn ammatin harjoittamisoikeutta koskevaa hakemusta käsitellessään tunnustettava toisessa jäsenvaltiossa suoritettujen ammatillisten harjoittelujen edellyttäen, että kyseiset harjoittelut vastaavat toimivaltaisen viranomaisen julkaisemia suuntaviivoja, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa suoritettujen harjoittelun järjestämistä ja tunnustamista.

3 Nykytila ja sen arviointi

Muutosdirektiivin täytäntöönpano

Osa komission virallisessa huomautuksessaan esiin nostamista seikoista on sellaisia, joiden osalta Suomessa on katsottu tarkoituksenmukaiseksi kirjata direktiivin soveltamista koskeva ohjeistus asianomaista lakia koskevaan hallituksen esitykseen. Menettelyä on perusteltu tarkemmin edellä viitatussa 22.3.2019 annetussa Suomen hallituksen vastauksessa. Kansallinen lainsäädäntö ei mahdollista kielteisiä tunnustamispäätöksiä hakijan ammatin nimen, ammattinimikkeen tai muiden muotoseikkojen poikkeavuuden perusteella, eikä direktiivin 4 artiklan 2 kohdan tavoitteen toteutumisen ole katsottu vaarantuvan. Komissio katsoo kuitenkin 28.11.2019 antamassaan perustellussa lausunnossa, ettei Suomi ole noudattanut direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska sen kansallisessa lainsäädännössä ei ole määritelty direktiivissä tarkoitettulla tavalla, millä perustein ammatti voidaan katsoa samaksi tai eri ammatiksi. Samoin Suomi ei ole komission näkemyksen mukaan kansallisessa lainsäädännössä pannut asianmukaisesti täytäntöön ammattipätevyysdirektiivin 10 artiklan f alakohdan säännöstä suoraan erikoissairaanhoidajan ammattiin valmistuneiden (erikoissairaanhoidajien, joilla ei ole yleissairaanhoidajan koulutusta) tunnustamiseksi. Komission perusteltuun lausuntoon antamassaan vastauksessa Suomi on todennut, että ammattipätevyyden tunnustamisesta annettua lakia ja terveydenhuoltoalan ammattihenkilöistä annettua lakia tullaan täydentämään.

Muutosdirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä ammattipätevyyden tunnustamisesta annettuun lakiin ei katsottu tarpeelliseksi sisällyttää ammattipätevyysdirektiivin 55 a artiklaan sisältyvää säännöstä ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta. Mainitun lain soveltamisalaan kuuluvien ammattiryhmien osalta ammatillisen harjoittelun suorittaminen ei ole edellytyksenä säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiseksi, vaan tarvittavat ammatilliset harjoittelut on sisällytetty tutkintoon johtavaan koulutukseen. Terveystieteiden ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 10 a §:ää täydennettiin muutosdirektiivin 2013/55/EU yhteydessä ammatillista harjoittelua koskevalla säännöksellä. Ammattihenkilöilain 10 a §:n mukaan Sosiaali- ja terveysalan

lupa- ja valvontaviraston (Valvira) on tunnustettava toisessa EU- tai ETA –valtiossa suoritettu ammatillinen harjoittelu, jos ammatinharjoittamisoikeuden tai ammattinimikkeen käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä on ammatillisen harjoittelun suorittaminen. Valviran tehtävänä on myös julkaista suuntaviivat, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa suoritettun harjoittelun järjestämistä tai tunnustamista. Myöskään terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta ei ammatillisen harjoittelun suorittaminen ole tällä hetkellä edellytyksenä minkään säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiseksi.

Komissio on viitannut perustellussa lausunnossaan direktiivin ammatillisen harjoittelun määritelmään ja todennut, että direktiivin tarkoittama harjoittelu voidaan suorittaa tutkintoon johtavan koulutuksen aikana tai sen jälkeen. Erityisesti tiettyjä alakohtaisia ammatteja, kuten lääkäreitä, hammaslääkäreitä ja sairaanhoitajia varten direktiivissä vahvistettu koulutuksen yhdenmukaistamisen vähimmäistaso edellyttää käytännön harjoittelua. Tällä perusteella komissio on vahvistanut arviointinsa, jonka mukaan Suomi ei ole noudattanut direktiivin 55 a artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan.

Tutkintojen ja opintosuoritusten rinnastaminen

Opetushallitus tekee ulkomailla suoritettujen korkeakoulututkintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain (1385/2015), jäljempänä *ulkomaanopintolaki*, nojalla päätökset ulkomailla suoritettujen tutkintojen tason rinnastamisesta Suomessa suoritettaviin tutkintoihin. Lisäksi Opetushallitus tekee muussa kuin ammattipätevyyslain tunnustamisesta annetun lain soveltamisalaan kuuluvassa tapauksessa ulkomaanopintolain nojalla päätökset ulkomailla suoritettujen korkeakoulututkinnon rinnastamisesta tiettyyn, nimeltä mainittuun Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon tai ulkomailla korkeakoulussa suoritettun opintosuorituksen rinnastamisesta tietyllä alalla sekä tietyn laajuisena suoritettavaan korkeakoulun opintosuoritukseen, jos viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimus sitä edellyttää.

Opetushallitus käsittelee vuonna 2019 yli 1 000 ulkomailla suoritettuun koulutukseen liittyvää hakemusta, joista runsas 200 koski ammattipätevyyslain tunnustamista EU/ETA-koulutuksen perusteella ja loput ulkomaanopintolain perusteella tehtäviä päätöksiä. Opetushallituksen päätökset koskivat lähinnä opetusala ja oikeustieteellistä alaa. Päätöksen saaneista noin 30 % oli Suomen kansalaisia, runsas 20 % toisen EU/ETA-jäsenmaan kansalaisia ja vajaa 50 % muun kuin EU/ETA-jäsenmaan kansalaisia. Yleisimmät tutkintojen suoritusmaat olivat Venäjä, Iso-Britannia, Irak, Ruotsi ja Viro.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Komission antaman perustellun lausunnon perustella ammattipätevyyslain tunnustamisesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset ammatillisesta harjoittelusta ja tunnustamisen vaikutuksista. Lisäksi määritelmiä koskevan 3 §:n 1 kohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi.

Terveydenhuoltoalan ammattihenkilöistä annetun lain 8 §:n 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi erikoislääkäri ja erikoishammaslääkäri, joihin muiden säännöksessä mainittujen ammattien ohella sovelletaan yleistä tunnustamisjärjestelmää, mikäli he eivät unionin tunnustamisjärjestelmässä mainituista syistä täytä ammattipätevyyslain automaattisen tunnustamisen edellytyksiä. Selvyyden vuoksi pykälään lisätään myös säännös siitä, että ammattipätevyysdirektiivin 10 artiklan f kohdassa tarkoitettuun erikoissairaanhoitajaan, jolla ei ole yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan koulutusta, sovelletaan yleistä tunnustamisjärjestelmää.

Ehdotetut muutokset eivät pääosin muuta toimivaltaisten viranomaisten soveltamiskäytäntöjä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira on myös tähänastisessa ratkaisukäytännössään soveltanut ammattipätevyysdirektiivin 10 artiklan mukaisesti yleistä tunnustamisjärjestelmää silloin, kun automaattisen tunnustamisen edellytykset eivät ole täyttyneet. Ammatillista harjoittelua koskevien suuntaviivojen laatimisvelvoite lisää kuitenkin Valviran työtaakkaa jonkin verran.

Ulkomaanopintolakiin ehdotettavien täsmennysten tavoitteena on tehdä ulkomailla suoritettujen korkeakoulututkintojen ja -opintojen rinnastamisen edellytyksiä ja perusteita läpinäkyvämmiksi.

5 Lausuntopalaute

Esitysluonnoksesta on saatu lausunnot seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Opetushallitus, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry ja Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry sekä Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto.

Unifi ja Arene ovat ehdottaneet täsmennyksiä muutaman säännöksen sanamuotoihin. Ammattipätevyyden tunnustamista koskevan lakiehdotuksen 3 §:n 12 kohta ja 26 a §:n 2 momentin muotoilut vastaavat kuitenkin suoraan muutosdirektiivin tekstiä, eikä lausunnoissa tehtyjä ehdotuksia ole tämän vuoksi otettu huomioon. Oikeusministeriön lausunnon perusteella esitysehdotuksen perustelujen 2 luvun sekä 6.1 luvun 3 §:n perusteluja on täydennetty ja esitykseen on lisätty jakso esityksen suhteesta perustuslakiin.

6 Säännöskohtaiset perustelut

6.1 Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta

3 §. Määritelmät. Pykälän 1 kohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi. Ammattipätevyysdirektiivin mukaan säännellyllä ammatilla tarkoitetaan ”yhdestä tai useammasta toiminnan lajista koostuvaa ammattitoimintaa tai -toimintoja, jonka aloittamisen tai harjoittamisen tai jonkin harjoittamisen muodon edellytyksenä on, suoraan tai välillisesti, lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten nojalla tietyn ammattipätevyyden omaaminen; yksi tällainen ammattitoiminnan harjoittamisen muoto on sellaisen ammattinimikkeen käyttö, johon lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten nojalla vain tietyn ammattipätevyyden omaavilla henkilöillä on oikeus.” Kansalliseen lakiin sisällytetyn voimassa olevan määritelmän mukaan säännellyllä ammatilla tarkoitetaan virkaa tai tehtävää, jonka aloittamisen tai harjoittamisen edellytyksenä on, että henkilö täyttää tietyt laissa säädetyt ammattipätevyyttä koskevat vaatimukset.

Voimassa olevaa säännöstä muotoiltaessa on katsottu, että säännös laissa säädetyistä vaatimuksista kattaa myös lakia alemmantasoiset säädökset eli lain nojalla annettavat asetukset ja sitovat määräykset. Tulkintaepäselvyyksien poistamiseksi säännellyn ammatin määritelmää ehdotetaan kuitenkin täsmennettäväksi siten, että yksityiskohtaisten kelpoisuusvaatimusten tulisi perustua lainsäädäntöön, jotta kyse olisi säännellystä ammatista.

Tyypillinen edellytys säännellyn ammatin harjoittamiseen on tietyn tutkinnon, opintosuorituksen tai kokeen suorittaminen. Säännellyksi ammatiksi ei lueta tehtävää, johon edellytetään ainoastaan soveltuvaa koulutusta ja johon kelpoisuuden määrittää näin ollen viime kädessä työnantaja tai lupaviranomainen.

Ehdotettu muotoilu lainsäädäntöön sisältyvistä yksityiskohtaisista vaatimuksista tarkoittaa, ettei ammattipätevyyden tunnustamislain mukaista päätöstä tehdä jatkossakaan silloin, kun kelpoisuusvaatimukset perustuvat esimerkiksi ohjeen tasoihin suosituksiin tai kuntien omiin päätöksiin. Säänneltyjä ammatteja eivät myöskään ole jatkossakaan tehtävät, joiden kelpoisuusvaatimukset liittyvät yksinomaan tutkinnon tasoon. Ulkomailla suoritettua korkeakoulututkinnon tason määrittämisessä ei ole kysymys ammattipätevyysdirektiivissä tarkoitettua ammattipätevyyden tunnustamisesta, vaan tällöin sovelletaan ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annettua lakia (1385/2015).

Pykälän 11 kohtaan tehdään tekninen muutos samalla kun pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 12 kohta. Ammatillisen harjoittelun määritelmä vastaa ammattipätevyysdirektiivin 3 artiklan 1 kohdan j alakohdan määritelmää, ja säännös liittyy lisättäväksi ehdotettavaan uuteen 26 a §:ään.

4 a §. Tunnustamisen vaikutukset. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, joka vastaa ammattipätevyysdirektiivin 4 artiklan säännöksiä. Lain 13 §:ssä säädetään yleisesti ammattipätevyyden tunnustamista koskevasta hakemuksesta ja päätöksestä. Mainitun pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 22/2015 vp) on viitattu direktiivin 4 artiklan 1 kohtaan. Komissio ei ole kuitenkaan pitänyt kyseisen artiklan täytäntöönpanoa riittävänä, joten lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi 4 artiklan mukainen säännös kokonaisuudessaan.

Pykälän 1 momentti perustuu direktiivin 4 artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan ammattipätevyyden tunnustaminen vastaanottavassa jäsenvaltiossa antaa mukaan etua saavalle henkilölle oikeuden ryhtyä harjoittamaan kyseisessä jäsenvaltiossa sitä ammattia, johon kyseisellä henkilöllä on pätevyys kotijäsenvaltiossaan, sekä harjoittaa sitä vastaanottavassa jäsenvaltiossa samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset. Pykälän 2 momentti perustuu puolestaan 4 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan direktiivissä ammatti, jota hakija haluaa harjoittaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa, on sama kuin se ammatti, johon kyseisellä henkilöllä on pätevyys kotijäsenvaltiossaan, jos ammatin käsittämät toiminnan lajit ovat vastaavanlaiset. Ammatin käsittämien toimintojen vastaavanlaisuus on näin ollen otettava huomioon tunnustamispäätöstä tehtäessä. Säännöksen tarkoituksena on estää tunnustamisesta kieltäytyminen ammatin nimen, ammattinimikkeen tai muiden muotoseikkojen poikkeavuuden perusteella. Pykälän 3 momentin viittaus osittaista ammatinharjoittamisoikeutta koskevaan 8 §:ään perustuu direktiivin 4 artiklan 3 kohtaan, jonka mukaan poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, osittainen oikeus harjoittaa ammattia vastaanottavassa jäsenvaltiossa myönnetään 4 f artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti.

22 §. Eurooppalaiseen ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittely. Voimassa olevan pykälän 5 momentin viittaus kumottuun henkilötietolakiin (523/1999) ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi EU:n yleisen tietosuojasetuksen rekisterinpitäjän määritelmää koskevaan kohtaan.

24 §. Muutoksenhaku. Pykälän muutoksella otettaisiin huomioon vuoden 2020 alussa voimaan tullut oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki (808/2019).

26 a §. Ammatillisen harjoittelun tunnustaminen. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, joka perustuu ammattipätevyysdirektiivin 55 a artiklaan. Lakiin samalla lisättävän 3 §:n 12 kohdan mukaan ammatillisella harjoittelulla tarkoitetaan valvottua määräaikaista ammatin harjoittamista, joka on edellytyksenä säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiselle ja ammatin harjoittamiselle ja joka voidaan suorittaa tutkintoon johtavan koulutuksen aikana tai sen jälkeen.

Muutosdirektiivin johdanto-osan perustelukappaleessa 27 on perusteltu ammatillista harjoittelua koskevan artiklan lisäämistä direktiiviin seuraavasti: ”Säänneltyjen ammattien harjoittamisoikeutta koskevilla kansallisilla säännöillä ei pidä rajoittaa vastavalmistuneiden liikkuvuutta.

Kun valmistunut henkilö saa päätökseen ammatillisen harjoittelun toisessa jäsenvaltiossa, hänen harjoittelujaksonsa olisi tunnustettava hänen hakiessaan oikeutta harjoittaa säänneltyä ammattia kotijäsenvaltiossa. Toisessa jäsenvaltiossa suoritettua ammatillisen harjoittelun tunnustamisen pitäisi perustua selkeään kirjalliseen kuvaukseen oppimistavoitteista ja tehtävistä, jotka määrittää harjoittelijan valvoja vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon kolmannessa maassa suoritettu ammatillinen harjoittelujakso, kun ne käsittelevät säännellyn ammatin harjoittamisoikeutta koskevaa hakemusta.”

Komission perustellun lausunnon mukaan direktiivin säännös ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta koskee niitä säänneltyjä ammatteja, joiden osalta direktiivissä säädetään koulutuksen yhdenmukaisesta vähimmäistasosta ja koulutukseen sisältyvästä harjoittelusta, eli erityisesti lääkäreitä, hammaslääkäreitä ja sairaanhoitajia.

Pykälän 1 momentin mukaan toimivaltaisen viranomaisen on säännellyn ammatin harjoittamisoikeutta koskevaa hakemusta käsitellessään tunnustettava toisessa jäsenvaltiossa suoritettua ammatilliset harjoittelut. Tunnustamisen edellytyksenä on, että kyseiset harjoittelut vastaavat 2 momentissa tarkoitettuja toimivaltaisen viranomaisen julkaisemia suuntaviivoja, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa suoritettua harjoittelun järjestämistä ja tunnustamista. Suuntaviivoihin on sisällytettävä myös tieto ammatillisen harjoittelun valvojan tehtävistä.

Pykälän 3 momentti sisältää valtuussäännöksen, jonka mukaan valtioneuvosto voi tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä ulkomailla suoritettavan ammatillisen harjoittelun hyväksyttävälle kestolle. Säännös perustuu 55 a artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat kansallisessa lainsäädännössään asettaa kohtuullisen rajoituksen ammatillisen harjoittelun sen osan kestolle, joka voidaan suorittaa ulkomailla.

6.2 Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä

8 §. *Oikeus harjoittaa terveydenhuollon ammattia ja ammattinimikkeen käyttöoikeus yleisen tunnustamisjärjestelmän nojalla.* Pykälän 4 momentin mukaan, jos EU- tai ETA –valtiossa lääkärin, hammaslääkärin, sairaanhoitajan tai kättilön koulutuksen suorittanut ei täytä unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettua syystä ammattipätevyysdirektiivin automaattisen tunnustamisen edellytyksiä, häneen sovelletaan mitä pykälän 3 momentissa säädetään. Hakijalle voidaan 3 momentin mukaisesti määrätä korvaavina toimenpiteinä sopeutumisaika tai kelpoisuuskoe. Säännös perustuu ammattipätevyysdirektiivin 10 artiklan b kohtaan. Säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että siihen lisätään 10 artiklan b kohdassa mainitut erikoislääkäri ja eri-koishammaslääkäri.

Selvyyden vuoksi pykälään lisätään säännös siitä, että ammattipätevyysdirektiivin 10 artiklan f kohdassa tarkoitettuun erikoissairaanhoitajaan, jolla ei ole yleissairaanhoidosta vastaavan hoitajan koulutusta, sovelletaan yleistä tunnustamisjärjestelmää.

6.3 Laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta

2 §. *Rinnastaminen.* Pykälän 2 momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi tulkintapäselvyyksien välttämiseksi. Vakiintunut soveltamiskäytäntö on, että opintosuoritus voidaan rinnastaa tiettyyn Suomessa korkeakoulussa suoritettavaan opintosuoritukseen muussa kuin ammattipätevyysdirektiivin tunnustamisalaan kuuluvassa tapauksessa ja jos viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimus sitä edellyttää.

3 §. Tutkintojen rinnastamisen perusteet. Tutkintojen tason ja alojen vastaavuuden arviointia koskevaa 3 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että tutkintojen tasojen ja alojen vastaavuus arvioidaan tutkintoihin johtaneiden koulutuskokonaisuuksien perusteella. Ehdotetut muutokset vastaavat Opetushallituksen nykyistä soveltamiskäytäntöä ja niiden tavoitteena on tehdä tutkintojen rinnastamisen perusteita läpinäkyvämmäksi.

Voimassa olevaa lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 22/2015 vp) perustelutekstejä vastaavasti koulutuskokonaisuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä tutkintoon johtaneiden opintojen kokonaisuutta. Jos rinnastamishakemus koskee esimerkiksi kaksipuortaisen korkeakoulututkintojen järjestelmän mukaisesti suoritettua toisen vaiheen tutkintoa, tutkinnon laajuutta, vaatavuutta, suuntautumista ja sisältöä arvioitaessa otetaan huomioon myös toisen vaiheen tutkintoa edeltäneet korkeakouluopinnot.

Tutkinnon laajuudella tarkoitetaan tutkintoon johtavan koulutuskokonaisuuden tosiasiallisesti edellyttämää työmäärää ja aikaa. Tutkinnon vaativuudella tarkoitetaan sitä, kuinka monipuolinen ja syvälinen tutkintoon johtava koulutuskokonaisuus on ja millaiset teoreettiset ja menetelmälliset valmiudet se antaa. Jos tutkinnon tuottamat oppimistulokset on määriteltä, ne voidaan ottaa huomioon määriteltäessä tutkinnon laajuutta ja vaatavuutta. Tutkinnon suuntautumisella tarkoitetaan sitä, onko tutkinto akateemisesti vai ammatillisesti suuntautunut eli katso taanko sen rinnastuvan yliopistoissa vai ammattikorkeakouluissa suoritettaviin tutkintoihin.

Tutkinnon tason määrittelyssä tutkinnon sijoittuminen lähtömaan tutkintojärjestelmään määrittää pääsääntöisesti rinnastettavan tason. Esimerkiksi jos ulkomainen tutkinto on yliopistossa suoritettu Master-tutkinto, se rinnastetaan pääsääntöisesti ylempään korkeakoulututkintoon. Jos ulkomainen tutkinto on suoritukseen järjestelmässä ylin tieteellinen jatkotutkinto, se rinnastetaan pääsääntöisesti tohtorin tutkintoon. Pääsäännöstä poikkeavaan ratkaisuun voidaan kuitenkin päätyä esimerkiksi tilanteissa, joissa University-nimisessä korkeakoulussa suoritettu tutkinto rinnastetaan laajuuden, vaativuuden ja erityisesti suuntautumisen perusteella ammattikorkeakoulututkintoon. Kieleiseen rinnastamispäätökseen voidaan puolestaan päätyä, jos sille on erityiset koulutuskokonaisuuden laajuuteen, vaativuuteen ja suuntautumiseen liittyvät perusteet. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun toisen vaiheen korkeakoulututkinto on suoritettu ilman edeltävää ensimmäisen vaiheen tutkintoa tai vastaavaa korkeakouluopintojen kokonaisuutta tai kun tutkinnon myöntäminen perustuu kokonaan tai lähes kokonaan muihin kuin virallisessa korkeakoulussa suoritettuihin opintoihin.

Tutkintojen aloja ei pääsääntöisesti voida katsoa vastaaviksi, jos kaksipuortaisen korkeakoulututkintojen järjestelmän mukaisesti suoritettua koulutuskokonaisuuden ensimmäisen vaiheen tutkinto on eri alalta kuin toisen vaiheen tutkinto. Vaatimus tutkintojen samasta alasta koskee erityisesti tilanteita, joissa ulkomailla suoritettu tutkinto rinnastetaan Suomessa suoritettavaan oikeustieteen maisterin tutkintoon.

4 §. Opintosuoritusten rinnastamisen perusteet. Pykälää sovelletaan esimerkiksi silloin, jos henkilö hakee kelpoisuutta opetustoimen tai varhaiskasvatuksen tehtävään, jonka kelpoisuusvaatimukseen sisältyy tietty opintosuoritus. Opetustoimen tai varhaiskasvatuksen voimassa oleviin kelpoisuusvaatimuksiin sisältyviä opintosuorituksia ovat opettajankoulutuksen opinnot, ammatillisen opettajankoulutuksen opinnot, varhaiskasvatukseen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot sekä varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet opinnot. Yhden tai useamman opintosuorituksen lisäksi kelpoisuusvaatimuksiin sisältyy pääsääntöisesti vaatimus tietyn tasoisesta tai tietystä, nimeltä mainittavasta korkeakoulututkinnosta.

Pykälässä ehdotetaan täsmennettäväksi, että opintosuorituksen rinnastaminen on mahdollista, jos hakija täyttää kelpoisuusvaatimuksen tehtävään myös vaadittavan korkeakoulututkinnon

osalta. Se, että hakija saisi päätöksen opintosuorituksen rinnastamisesta ilman, että hän täyttää kelpoisuusvaatimuksen tehtävään myös vaadittavan korkeakoulututkinnon osalta, ei vastaa lain tarkoitusta, joka on virkakelpoisuuden antaminen.

Muihin rinnastamisen perusteisiin ei esitetä muutoksia. Hallituksen esityksen 22/2015 vp mukaisesti rinnastettaessa ulkomaisia opintoja opintosuoritukseen edellytetään pääsääntöisesti, että opinnot ovat tutkinnon suoritusmaassa valmistaneet samoihin tehtäviin, joihin päätös täydentävien opintojen suorittamisen jälkeen tuottaa kelpoisuuden. Ulkomailla suoritettuja Suomessa opetettavan aineen pää- tai sivuaineopintoja voidaan kuitenkin rinnastaa aineenopettajan koulutukseen kuuluviin opetettavan aineen opintoihin, vaikka niitä ei olisi suoritettu opettajan koulutuksen yhteydessä, jos hakija tarvitsee tällaisen päätöksen pätevytykseen Suomessa aineenopettajaksi suorittamalla opettajan pedagogiset opinnot. Näissäkin tilanteissa edellytyksenä on, että hakijalla on kelpoisuus vaadittavan tutkinnon osalta.

7 §. Muutoksenhaku. Pykälän muutoksella otettaisiin huomioon vuoden 2020 alussa voimaan tullut oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki.

7 Lakia alemman asteinen sääntely

Ammattipätevyyden tunnustamisesta annettuun lakiin ehdotetun 26 a §:n 3 momentti sisältää valtuussäännöksen, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä ammatillisen harjoittelun sen osan kestolle, joka voidaan suorittaa ulkomailla. Tässä vaiheessa ei kuitenkaan ole näköpiirissä tarvetta soveltaa valtuussäännöstä.

8 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan niin pian kuin mahdollista ja viimeistään 1.7.2020.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perustuslaissa turvattua oikeutta oman toimeentulon hankkimiseen rajoittavat eräät tosiasialliset seikat, kuten tarjolla olevat työpaikat, työssä vaadittava koulutus, kokemus ja ammattitaito sekä julkisten virkojen kelpoisuusvaatimukset (HE 309/1993 vp). Tosiasiallisten rajoitusten lisäksi on voimassa oikeudellisia rajoituksia. Perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraisuuden olevan mahdollista erityisin perustein (PeVL 19/2002 vp). Luvanvaraisuus voi olla perusteltua erityisesti terveyden ja turvallisuuden suojaamiseksi.

Mikäli jonkin ammatin harjoittaminen säädetään luvanvaraiseksi lailla, tulee lain tasolla ilmetä myös luvan myöntämisen, epäämisen ja peruuttamisen edellytykset (PeVL 8/2006 vp, s. 3). Perustuslakivaliokunnan käytännöstä käy myös ilmi, että valiokunta on kiinnittänyt huomiota sääntelyn oikeasuhtaisuuteen arvioidessaan luvan myöntämisen edellytyksiä koskevia säännöksiä (PeVL 28/2000 vp, s. 2, PeVL 37/2005 vp, s. 2 ja PeVL 48/2017 vp, s. 3). Oikeasuhtaisuuden vaatimus ei koske vain luvanvaraisuutta, vaan perustuslakivaliokunta on arvioinut lainsäädäntöratkaisun oikeasuhtaisuutta, mikäli se vaikuttaisi tosiasiallisesti johtavan elinkeinovapauden kaventumiseen (PeVL 15/2016 vp, s. 3—4).

Ammattipätevyyden tunnustamista koskevan lain menettelyt ja ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamaa virkakelpoisuutta koskevan lain menettelyt liittyvät siihen, että tiet-

HE 56/2020 vp

tyjen ammattien harjoittamisen tai virkoihin pääsyn edellytykseksi on säädetty erityisiä kelpoisuusvaatimuksia. Näitä kelpoisuusvaatimuksia on kartoitettu mm. muutospäätöksen valmistelun yhteydessä. Säänneltyjä ammatteja listattaessa on myös pyritty varmistamaan siitä, että säänneltyihin ammatteihin liittyvää lainsäädäntöä voidaan pitää välttämättömänä ja suhteellisuusperiaatteen mukaisena.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämismenettelyssä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

ammattipätevyden tunnustamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammattipätevyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) 3 §:n 1 ja 11 kohta,
22 §:n 5 momentti ja 24 § sekä
lisätään 3 §:ään uusi 12 kohta sekä lakiin uusi 4 a ja 26 a § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *säännellyllä ammatilla* virkaa tai tehtävää, jonka aloittamisen tai harjoittamisen edellytyksenä on, että henkilö täyttää lainsäädännössä asetetut ammattipätevyyttä koskevat yksityiskohdalliset vaatimukset;

11) *eurooppalaisella ammattikortilla* sähköistä todistusta, joka osoittaa, että ammattihenkilö on täyttänyt kaikki vaadittavat edellytykset palvelujen tarjoamiseksi väliaikaisesti ja satunnaisesti tai että ammattihenkilön ammattipätevyys on tunnustettu sijoittautumista varten;

12) *ammattillisella harjoittelulla* valvottua määräaikaista ammatin harjoittamista, joka on edellytyksenä säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiselle ja ammatin harjoittamiselle ja joka voidaan suorittaa tutkintoon johtavan koulutuksen aikana tai sen jälkeen.

4 a §

Tunnustamisen vaikutukset

Ammattipätevyden tunnustamispäätöksen saaneella henkilöllä on oikeus ryhtyä harjoittamaan Suomessa sitä ammattia, johon hänellä on pätevyys kotijäsenvaltiossaan, sekä harjoittaa sitä samoin edellytyksin kuin Suomessa ammattipätevyden hankkineet henkilöt.

Ammatti, jota hakija haluaa harjoittaa, on sama kuin se ammatti, johon hänellä on pätevyys kotijäsenvaltiossaan, jos ammatin käsittämät toiminnan lajit ovat vastaavanlaiset.

Osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisestä säädetään 8 §:ssä.

22 §

Eurooppalaiseen ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittely

Edellä 16 §:n 1 momentissa tarkoitettut toimivaltaiset viranomaiset katsotaan eurooppalaisen ammattikortin ja IMI-tiedostojen sisältämien henkilötietojen käsittelyssä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitetuiksi rekisterinpitäjiksi.

24 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Jos tässä laissa tarkoitettua päätöstä ei ole tehty määräajassa, hakija voi tehdä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisessa järjestyksessä valituksen, jonka katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös.

26 a §

Ammatillisen harjoittelun tunnustaminen

Jos säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiselle on edellytyksenä ammatillisen harjoittelun suorittaminen, toimivaltaisen viranomaisen on säännellyn ammatin harjoittamisoikeutta koskevaa hakemusta käsitellessään tunnustettava toisessa jäsenvaltiossa suoritettujen ammatillisten harjoittelujen edellyttäen, että kyseiset harjoittelut vastaavat 2 momentissa tarkoitettuja suuntaviivoja, ja otettava huomioon kolmannessa maassa suoritettujen ammatillisten harjoittelujen.

Toimivaltaisten viranomaisten on julkaistava suuntaviivat, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa suoritettujen harjoittelun järjestämistä ja tunnustamista sekä ammatillisen harjoittelun valvojan tehtäviä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ammatillisen harjoittelun sen osan kestolle, joka voidaan suorittaa ulkomailla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

2.

Laki

terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 8 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 262/2015, seuraavasti:

8 §

Oikeus harjoittaa terveydenhuollon ammattia ja ammattinimikkeen käyttöoikeus yleisen tunnustamisjärjestelmän nojalla

---

Jos EU- tai ETA-valtiossa lääkärin, hammaslääkärin, erikoislääkärin, erikoishammaslääkärin, proviisorin, sairaanhoitajan tai kättilön koulutuksen suorittanut EU-tai ETA-valtion kansalainen ei täytä unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettua syystä ammattipätevyden automaattisen tunnustamisen edellytyksiä, häneen sovelletaan, mitä 3 momentissa säädetään. Jos ammattipätevyysdirektiivin 10 artiklan f kohdassa tarkoitettulla erikoissairaanhoitajalla ei ole yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan koulutusta, häneen sovelletaan, mitä 3 momentissa säädetään. Jos hakijalta edellytetään korvaavan toimenpiteen suorittamista, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin määrätä, onko hakijan suoritettava sopeutumisaika vai kelpoisuuskoee.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

3.

Laki

ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain (1385/2015) 2—4 ja 7 § seuraavasti:

2 §

Rinnastaminen

Ulkomainen korkeakoulututkinto rinnastetaan ensisijaisesti tietyntasoiseen Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon.

Muussa kuin ammattipätevyiden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) soveltamisalaan kuuluvassa tapauksessa voidaan ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto rinnastaa tiettyyn, nimeltä mainittuun Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon tai ulkomailla korkeakoulussa suoritettu opintosuoritus rinnastaa tietyllä alalla sekä tietyn laajuusena Suomessa korkeakoulussa suoritettavaan opintosuoritukseen, jos viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimus sitä edellyttää.

Ulkomailla suoritettujen korkeakouluopinnot tuottavat virkaan tai tehtävään saman kelpoisuuden kuin virkaan tai tehtävään vaadittavat Suomessa suoritettavat korkeakouluopinnot, jos nämä opinnot on tämän lain nojalla tehdyssä päätöksessä rinnastettu toisiinsa.

3 §

Tutkintojen rinnastamisen perusteet

Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon rinnastetaan tutkintoa tasoltaan vastaava, ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto.

Tiettyyn, nimeltä mainittuun korkeakoulututkintoon rinnastetaan sitä tasoltaan ja alaltaan vastaava ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto.

Tutkintojen tasojen vastaavuus arvioidaan niihin johtavien korkeakouluopintojen kokonaisuuksien laajuuden, vaativuuden ja suuntautumisen perusteella. Tutkintojen alojen vastaavuus arvioidaan niihin johtavien korkeakouluopintojen kokonaisuuksien sisällön samankaltaisuuden perusteella.

4 §

Opintosuoritusten rinnastamisen perusteet

Suomessa korkeakoulussa suoritettavaan tiettyyn opintosuoritukseen rinnastetaan sitä tasoltaan ja alaltaan vastaava ulkomailla korkeakoulussa suoritettu opintosuoritus, jos hakija täyttää laissa säädetyn kelpoisuusvaatimuksen virkaan tai tehtävään myös siltä osin kuin kelpoisuusvaatimuksena on tietyn tasoinen tai tietty, nimeltä mainittu korkeakoulututkinto.

Opintosuorituksen tason ja alan vastaavuus arvioidaan noudattaen, mitä 3 §:n 3 momentissa säädetään tutkintojen vastaavuuden arvioinnista.

HE 56/2020 vp

7 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 .

Helsingissä 23.4.2020

Pääministeri

Sanna Marin

Tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kosonen

1.

Laki

ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) 3 §:n 1 ja 11 kohta,
22 §:n 5 momentti ja 24 § sekä
lisätään 3 §:ään uusi 12 kohta sekä lakiin uusi 4 a ja 26 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *säännellyllä ammatilla* virkaa tai tehtävää, jonka aloittamisen tai harjoittamisen edellytyksenä on, että henkilö täyttää tietyt laissa säädetyt ammattipätevyyttä koskevat vaatimukset;

11) *eurooppalaisella ammattikortilla* sähköistä todistusta, joka osoittaa, että ammattihenkilö on täyttänyt kaikki vaadittavat edellytykset palvelujen tarjoamiseksi väliaikaisesti ja satunnaisesti tai että ammattihenkilön ammattipätevyys on tunnustettu sijoittautumista varten.

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *säännellyllä ammatilla* virkaa tai tehtävää, jonka aloittamisen tai harjoittamisen edellytyksenä on, että henkilö täyttää *lainsäädännössä asetetut* ammattipätevyyttä koskevat *yksityiskohtaiset* vaatimukset;

11) *eurooppalaisella ammattikortilla* sähköistä todistusta, joka osoittaa, että ammattihenkilö on täyttänyt kaikki vaadittavat edellytykset palvelujen tarjoamiseksi väliaikaisesti ja satunnaisesti tai että ammattihenkilön ammattipätevyys on tunnustettu sijoittautumista varten;

12) *ammattillisella harjoittelulla* valvottua määräaikaista ammatin harjoittamista, joka on edellytyksenä säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiselle ja ammatin harjoittamiselle ja joka voidaan suorittaa tutkintoon johtavan koulutuksen aikana tai sen jälkeen.

4 a §

Tunnustamisen vaikutukset

Ammattipätevyyden tunnustamispäätöksen saaneella henkilöllä on oikeus ryhtyä harjoit-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tamaan Suomessa sitä ammattia, johon hänellä on pätevyys kotijäsenvaltiossaan, sekä harjoittaa sitä samoin edellytyksin kuin Suomessa ammattipätevyuden hankkineet henkilöt.

Ammatti, jota hakija haluaa harjoittaa, on sama kuin se ammatti, johon hänellä on pätevyys kotijäsenvaltiossaan, jos ammatin käsittelemät toiminnan lajit ovat vastaavanlaiset.

Osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisestä säädetään 8 §:ssä.

22 §

22 §

Eurooppalaiseen ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittely

Eurooppalaiseen ammattikorttiin liittyvien tietojen käsittely

Edellä 16 §:n 1 momentissa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset katsotaan eurooppalaisen ammattikortin ja IMI-tiedostojen sisältämien henkilötietojen käsittelyssä henkilötietolain (523/1999) 3 §:n 4 kohdassa tarkoitetuiksi rekisterinpitäjiksi.

Edellä 16 §:n 1 momentissa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset katsotaan eurooppalaisen ammattikortin ja IMI-tiedostojen sisältämien henkilötietojen käsittelyssä *luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EÜ) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) 4 artiklan 7 kohdassa* tarkoitetuiksi rekisterinpitäjiksi.

24 §

24 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuden siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Jos tässä laissa tarkoitettua päätöstä ei ole tehty määräajassa, hakija voi tehdä hallintolainkäyttölain mukaisessa järjestyksessä valituksen, jonka katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Jos tässä laissa tarkoitettua päätöstä ei ole tehty määräajassa, hakija voi tehdä *oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain* mukaisessa järjestyksessä valituksen, jonka katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

26 a §

Ammatillisen harjoittelun tunnustaminen

Jos säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiselle on edellytyksenä ammatillisen harjoittelun suorittaminen, toimivaltaisen viranomaisen on säännellyn ammatin harjoittamisoikeutta koskevaa hakemusta käsitellessään tunnustettava toisessa jäsenvaltiossa suoritettut ammatilliset harjoittelut edellyttäen, että kyseiset harjoittelut vastaavat 2 momentissa tarkoitettuja suuntaviivoja, ja otettava huomioon kolmannessa maassa suoritettut ammatilliset harjoittelut.

Toimivaltaiusten viranomaisten on julkaisettava suuntaviivat, jotka koskevat toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa suoritettun harjoittelun järjestämistä ja tunnustamista sekä ammatillisen harjoittelun valvojan tehtäviä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ammatillisen harjoittelun sen osan kestolle, joka voidaan suorittaa ulkomailla.

_____

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

_____

2.

Laki

terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 8 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 262/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Oikeus harjoittaa terveydenhuollon ammattia ja ammattinimikkeen käyttöoikeus yleisen tunnustamisjärjestelmän nojalla

Oikeus harjoittaa terveydenhuollon ammattia ja ammattinimikkeen käyttöoikeus yleisen tunnustamisjärjestelmän nojalla

---

Jos EU- tai ETA-valtiossa lääkärin, hammaslääkärin, proviisorin, sairaanhoitajan tai kätilön koulutuksen suorittanut EU- tai ETA-valtion kansalainen ei täytä unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettua syystä ammattipätevyden automaattisen tunnustamisen edellytyksiä, häneen sovelletaan, mitä 3 momentissa säädetään. Jos hakijalta edellytetään korvaavan toimenpiteen suorittamista, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin määrätä, onko hakijan suoritettava sopeutumisaika vai kelpoisuuskoe.

Jos EU- tai ETA-valtiossa lääkärin, hammaslääkärin, erikoislääkärin, erikoishammaslääkärin, proviisorin, sairaanhoitajan tai kätilön koulutuksen suorittanut EU-tai ETA-valtion kansalainen ei täytä unionin tunnustamissäännöksissä tarkoitettua syystä ammattipätevyden automaattisen tunnustamisen edellytyksiä, häneen sovelletaan, mitä 3 momentissa säädetään. *Jos ammattipätevyysdirektiivin 10 artiklan f kohdassa tarkoitettulla erikoissairaanhoitajalla ei ole yleissairaanhoitaja vastaavan sairaanhoitajan koulutusta, häneen sovelletaan, mitä 3 momentissa säädetään.* Jos hakijalta edellytetään korvaavan toimenpiteen suorittamista, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin määrätä, onko hakijan suoritettava sopeutumisaika vai kelpoisuuskoe.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomailta suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain (1385/2015) 2—4 ja 7 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Rinnastaminen

Rinnastaminen

Ulkomainen korkeakoulututkinto rinnastetaan ensisijaisesti tietäntäsoiseen Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon.

Muussa kuin ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) soveltamisalaan kuuluvassa tapauksessa ulkomailta suoritettu korkeakoulututkinto voidaan rinnastaa tiettyyn, nimeltä mainittuun Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon, jos viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimus sitä edellyttää. Ulkomailta korkeakoulussa suoritettu opintosuoritus rinnastetaan tietyllä alalla *tai tietyillä aloilla* sekä tietyn laajuisena Suomessa korkeakoulussa suoritettavaan opintosuoritukseen.

Ulkomailla suoritettavat korkeakouluopinnot tuottavat virkaan tai tehtävään saman kelpoisuuden kuin virkaan tai tehtävään vaadittavat Suomessa suoritettavat korkeakouluopinnot, jos nämä opinnot on tämän lain nojalla tehdyssä päätöksessä rinnastettu toisiinsa.

3 §

Tutkintojen rinnastamisen perusteet

Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon rinnastetaan tutkintoa tasoltaan vastaava, ulkomailta suoritettu korkeakoulututkinto.

Ulkomainen korkeakoulututkinto rinnastetaan ensisijaisesti tietäntäsoiseen Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon.

Muussa kuin ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) soveltamisalaan kuuluvassa tapauksessa voidaan ulkomailta suoritettu korkeakoulututkinto rinnastaa tiettyyn, nimeltä mainittuun Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon tai ulkomailta korkeakoulussa suoritettu opintosuoritus rinnastaa tietyllä alalla sekä tietyn laajuisena Suomessa korkeakoulussa suoritettavaan opintosuoritukseen, *jos viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimus sitä edellyttää*.

Ulkomailla suoritettavat korkeakouluopinnot tuottavat virkaan tai tehtävään saman kelpoisuuden kuin virkaan tai tehtävään vaadittavat Suomessa suoritettavat korkeakouluopinnot, jos nämä opinnot on tämän lain nojalla tehdyssä päätöksessä rinnastettu toisiinsa.

3 §

Tutkintojen rinnastamisen perusteet

Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon rinnastetaan tutkintoa tasoltaan vastaava, ulkomailta suoritettu korkeakoulututkinto.

Voimassa oleva laki

Tiettyyn, nimeltä mainittavaan korkeakoulututkintoon rinnastetaan sitä tasoltaan ja alaltaan vastaava ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto.

Tutkintojen tasojen vastaavuus arvioidaan niiden laajuuden, vaativuuden ja suuntautumisen perusteella. Tutkintojen alojen vastaavuus arvioidaan niiden sisällön samankaltaisuuden perusteella.

4 §

Opintosuoritusten rinnastamisen perusteet

Suomessa korkeakoulussa suoritettavaan tiettyyn opintosuoritukseen rinnastetaan sitä tasoltaan ja alaltaan vastaava ulkomailla korkeakoulussa suoritettu opintosuoritus.

Opintosuorituksen tason ja alan vastaavuus arvioidaan noudattaen, mitä 3 §:n 3 momentissa säädetään tutkinnoista.

7 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ehdotus

Tiettyyn, nimeltä *mainittuun* korkeakoulututkintoon rinnastetaan sitä tasoltaan ja alaltaan vastaava ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto.

Tutkintojen tasojen vastaavuus arvioidaan *niihin johtavien korkeakouluopintojen kokonaisuuksien* laajuuden, vaativuuden ja suuntautumisen perusteella. Tutkintojen alojen vastaavuus arvioidaan *niihin johtavien korkeakouluopintojen kokonaisuuksien* sisällön samankaltaisuuden perusteella.

4 §

Opintosuoritusten rinnastamisen perusteet

Suomessa korkeakoulussa suoritettavaan tiettyyn opintosuoritukseen rinnastetaan sitä tasoltaan ja alaltaan vastaava ulkomailla korkeakoulussa suoritettu opintosuoritus, *jos hakija täyttää laissa säädetyn kelpoisuusvaatimuksen virkaan tai tehtävään myös siltä osin kuin kelpoisuusvaatimuksena on tietyn tasonen tai tietty, nimeltä mainittu korkeakoulututkinto.*

Opintosuorituksen tason ja alan vastaavuus arvioidaan noudattaen, mitä 3 §:n 3 momentissa säädetään *tutkintojen vastaavuuden arvioinnista.*

7 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

_____